

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hónap 60 K Félévre 340 K
 Negyedév. e. 170 K Egész évre 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-43. SZÁM.

A nemzetgyűlés munkaprogramja

Budapest, jul. 28. Az indemnitás általános vitáját a ma délutáni ülésen berekesztették. A benyújtott határozati javaslatokra és indítványokra vonatkozólag a Ház csak a legközelebbi ülésen fog dönteni, amikor is az ezeket benyújtó képviselők, a zárszó jogával fognak még élni.

Ugyancsak a legközelebbi ülésre marad Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter válasza a indemnitás általános vitájában elhangzott beszédekre. Ennek megtörténte után a Ház attér a törvényjavaslat részletes vitájára, amely valószínűleg a jövő hetet is ki fogja tölteni.

A földadójavaslat a minisztertanács előtt

A kormány tagjai ma délután megtartják a rendes heti minisztertanácsot, amelyen a kormányzatnak jelenlegi ügyeit fogják megtárgyalni. Ujból szóba kerül a földadó-javaslat kérdése, amennyiben a kormány előzetesen is megakarja tárgyalni azokat a kívánásokat és óhajokat, amelyeket az egységes párt tagjai a javaslatl szemben felhozta. Ertesülésünk szerint a kormány honórálni kívánja a párt agrárius tagjainak azt az óhaját, hogy a földadó alapjául szolgáló buzaérték függetlenítessék a börze spekulációtól és a javaslaton eszközölt kiegészítő szakasszal lehetetlenné kívánja tenni azt, hogy a tőzdespekulánsok mesterségesen felhajtsák a buza árakat és az ezen az alapon történt adókievetés után az árakat mesterségesen lenyomva megkárosítsák a gazdákat.

Mint értesülünk, a földadóról szóló javaslat előadója Almásy László képviselőt kérték fel, aki a megbízatást el is vállalta.

A földadóról szóló javaslattal holnap délelőtt folyamán az e célból egybehívott értekezlet is foglalkozni fog, amely értekezleten az egységes párt részéről minden valószínűség szerint nagyatádi Szabó István, Gaál Gaszton, Schandl Károly, Szily Tamás, Temesváry Imre, Vasadi Balogh György vesznek részt. Az értekezlet célja, hogy megegyezést létesítsenek a javaslattal kapcsolatban felmerült ellentétes állapotok között és az együttes eljárást biztosítsák.

A pénzügyi bizottság nem július 31-én hétfőn, mint a lapok tévesen jelentették, hanem augusztus 1-én kedden délután 5 órakor fogja tárgyalni az adójavaslatokat.

Nincs ellentét a javaslat miatt

Budapest, jul. 28. Azok a hírek, amelyek szerint a földadóról szóló javaslattal kapcsolatban szakadás állana be a kormánypártban, valamint, hogy a pénzügyminiszter állásából távozna, ugyancsak hogy Gaál Gaszton is ott hagyná az elnöki állást, egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak.

Budapest, július 28. Egyes sajtóorganumok már napok óta híreket közölnek, mintha a pénzügyminiszter a földadó javaslata miatt az egységespártban bizonyos elégedetlenség mutatkoznék és egyéb maguk kitalálta cikkekből, azután az illető lapok azt a következtetést vonják le, hogy az egységespárt válság előtt áll, ami nemcsak pártszakadást, de kormányválságot is vonhat maga után. Erre az átlátszó tendenciájú hírekre vonatkozólag a legilletékesebb helyről kijelentették, hogy szó sincs sem pártszakadásról, sem kormányválságról, annál kevésbé, mert az egységespárt tömören áll a kormány mögött és ismeri azokat a kötelezettségeket, amelye-

A románvezetés a nemzetgyűlésben

Jelentettük már, hogy a román bevonulásról a keddi ülésen fogják tájékoztatni a nemzetgyűlést Csilléry András, Pekár Gyula és Friedrich István nemzetgyűlési képviselők. Csilléry András fogja a nyilvá-

nosságot a legrészletesebben informálni arról, hogy kik voltak a román bevonulásnak okai. Milyen körülmények között ment ez végbe, és meg fogja világítani azt a kérdést, kiket milyen mértékben terhel a fe-

lelősség a románok bevonulása miatt. Csilléry különösen arra fog kiterjeszkedni, milyen katonai szervezkedés történt a román bevonulás alkalmával. Pekár az anyagi szervezkedésről, Friedrich pedig arról fogja tájékoztatni a közvéleményt, hogy kik voltak azok, akik a románokat továbbra is itt akarták tartani.

Budapest, július 28. A Magyarországnak az a hire, mintha Wolff

Károly Friedrich Istvánnal, Pallavicini György őrgróffal, valamint az egységes párt Gömbös-szárnyával megbeszéléseket folytatott volna abból a célból, hogy az ellenforradalmi keresztény képviselők a kurzus védelmére egyesüljenek a kormány szabadelvű és liberális politikájával szemben, Wolff Károlytól nyert személyes információk szerint teljesen légből kapott koholmány.

A destruktív lapok megszüntetése

Budapest, jul. 28. Politikai körökben és főképen a keresztény ellenzék politikusai között nagy megütközést és elkeseredést keletkezett Andrassy Gyula grófnak az a nyilatkozata, amelyet ma az Az Estben tett. Több oldalról szenvedélyes kifakadások hangzottak el, amiért Eckhardt Tibor ismeretes határozati javaslatára vonatkozólag Andrassy kijelentette az Az Estnek, hogy a destruktív sajtó ellen irányuló parlamenti javaslatot abnormis és lehetetlen gondolatnak minősíti. Andrassy, mint mindig, most is bizonyos közjogi formulákba igyekezett magánvéleményét bujtatni és mindent csak azért, hogy a kormánypárttal szmben kifakadhasson. Ez az oka, hogy az összes keresztény felfogású képviselőkkel szemben, a destruktív sajtó támogatására siet. Liberális körökben mint jámbor

óhajt terjesztették azt a hírt, hogy Eckhardt vissza fogja vonni a négy destruktív lap azonnali megszüntetésére vonatkozó határozati javaslatát, amelyet az indemnitás vita során terjesztett be.

Ugy értesülünk, hogy Eckhardt javaslatát egyáltalában nem szándékozik visszavonni és a liberális sajtó csak hangulatot akar teremteni a határozati javaslat ellen. A párt és a keresztény ellenzék tulajdonképpen nagy többsége is nagy rabszenvvel fogadta a javaslatot. A kormánypárt jórésze azonban a miniszterelnök magatartásától teszi függővé a saját állásfoglalását. Beavatott körökben úgy tudják, hogy a kormányelnök magévá teszi Eckhardt Tibor határozati javaslatát és csak azt fogja kérni a nemzetgyűléstől, hogy a megszüntetés időpontját a nemzetgyűlés bizza a kormányra.

Mentelmi ügyek

A mentelmi bizottság péntek délután 5 órakor Fáy Gyula elnöke alatt ülést tartott, amelyen letárgyalta Hírr György, Kiss Menyhért, Reinprecht Antal és Urbanovics Kálmán nemzetgyűlési képviselők mentelmi ügyét. A bizottság elhatározta, hogy Hírr György, Reinprecht Antal, Urbanovics Kálmán nemzetgyűlési

képviselők kiadását javasolni fogja a nemzetgyűlésnek. Kiss Menyhért kiadását a bizottság nem javasolja, mert politikai zaklatás esetét látja fennforogni.

A bizottság, a jelenleg betegen fekvő Miakics Ferenc mentelmi ügyének tárgyalását Miakics kérelmére, felgyógyulásáig elhalasztotta.

Véget ért az indemnitás általános vitája

A nemzetgyűlés mai ülését Gaál Gaszton elnök 10-kor nyitotta meg. Napirend szerint következik az indemnitás folytatólagos tárgyalása. Elsőnek Bogya János szólal fel: A magyar nemzet nem tehető felelőssé a háborúért. Bennünket az általános világ helyzet sodort bele a harcba, de a háború úgy következett be, hogy az eseményekért felelőssé tehető az egyes osztályok és elemek. Nem fegyverrel győztek le

bennünket, hanem propagandával. Olyan helyzetet sikerült teremteniük, amely megbontotta a belső frontot. Azok, akik materialista alapon állottak, olyan szervezetet hoztak létre, amellyel érvényteleníteni tudták akaratukat. Ez a szervezet a szabadkőművesség volt, amelynek nálunk is voltak exponensei. Az antant megbízásából ezek indították meg a hadjáratot, amely végül a forradalomra vezetett.

A szociálista propaganda szülte a boisevizmust

A szociáldemokraták részéről ma is folyik a harc. Amíg ők a nemzetet támadják, addig ellenségeink, az ellenséggel szemben pedig védekezniük kell és védekezni is fogunk. (Helyeslés a kormánypártban.)

Ellenségeink még mindig el tudják helyezni aknáikat. Nem számíthatnak arra, hogy ismét kiengedjük csavarni kezünkbe a fegyvert.

A szegénység és a szerencsétlenség volt az oka, hogy a kommunizmus és a forradalom...

Esztorgályos: A boisevizmus a háboru szülötte.

Bogya: A boisevizmus a propaganda szülötte, amelynek önközöi voltak. Megallapítja, hogy Amerikában és a többi kulturáltalmokban is több a munkanélküli sze-

gény, mint Magyarországon. A tulajdonról csak tamadásokat intéznek.

A III. Internacionálét a nyugati szocialisták megtagadták

Bogya: A tróldalon hangsúlyozták, hogy mi nem a nyugati civilizáció alapján állunk. Akik minket a nyugati kulturára emlékeztetnek, ha a nyugati államokba mennek, csak kultur emberként jelenhetnek meg. A harmadik internacionálét a nyugati szocialisták megtagadták és azt mondták, hogy az Ázsiából jött, az ázsiai szocializmust képviseli. (Ugy van, ugy van.)

A szociáldemokraták látván, hogy a gazdasági és tudományos téren megvan az internacionálizmus, annak az illúzióknak engedték át magukat, hogy más téren is korlátlanul meglegyen az. A szociáldemokrata párt optikai csalódásba helyezkedett, az internacionálizmus alapjára.

Magyarország világpolitikai helyzete

Ez ellen ugyanazokkal az eszközökkel kellett volna küzdeni, mint amelyekkel küzdöttek az angolok. Bennünket nem fegyverrel győztek le, hanem propagandával. Nekünk is szerveznünk kellett volna a belső és külső propagandát, ezért elmulasztása miatt vádolja a kormányt. Külpolitikai téren is propaganda igen súlyosan esik a latba.

Gazdasági rekonstrukció igen súlyosan terheli a győztes államokat is. Angliában 2 millió ember volt munkanélkül, ezért érhető tehát Lloyd George örökös törekvése, amellyel a világ gazdasági kríziséből kivezető utat akarja megtalálni. Az a szegénység, amely bennünket nyom, nyomja egész Európát is. Lloyd George a világ gazdasági életét akarja szabályozni, gazdasági konszolidációt akar teremteni. Ez rendkívül emeli Magyarország világpolitikai és gazdasági súlyát.

Franciaország hathatósan támogatja azokat a köröket, amelyek a nemzetközi célokat szolgálják. Ezért támogatta Németország ily felfogású körét is, hogy így Bismark renekművét darabokra törje.

Az oroszok talpraállása után előáll az a helyzet, hogy az oroszok expanzív politikát folytatnak Kelet-ázsia, vagy Európa felé. Utóbbi

A földmives nép és a szocializmus

A következő szónok Szakács Andor. Beszédében támadja a kormányt azért, mert a régi kisgazdapárt programját képező általános titkos választójogot nem alkotta meg. Statisztikai adatokat olvas fel a mezőgazdasági munkások sanyaru helyzetéről és igyekszik kimutatni, hogy a földmunkások évi keresete 3 mázsa buza, amikor közepes számú földmunkás családnak évi gabona-szükséglete 12 mázsa.

Csodálkozik azon, hogy a nagybirtokosok semmit sem törődnek a szegény néppel. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

Utasítsa a nemzetgyűlés a kormányt, hogy terjesszen a nemzetgyűlés elé részletes kimutatást arról, hogy a vagyonváltság címén milyen összeg folyt be, ezt az összeget milyen célra fordították, továbbá részletes kimutatást a föld-

Védőbeszéd Károlyi Mihály mellett

A délutáni ülést Gád Gaszton elnök nyitotta meg.

Szakács Andor folytatja beszédét. Foglalkozik a világháború okaival és jelenségeivel. Kijelenti, hogy a

Saly Endre: Talán udvarolni jötünk ide?

Varsányi: Ebből tanulhatnak.

Bogya: Akinak szociális érzéke van, nem támadhatja a kulturát, az emberiség pillérét: a hazát, a haza erkölcsi alapját. Ez materialista alapon is bizonyítható. A haza kulturális dolog. Abból, hogy olyan ferdeségek voltak, a magyar állam, a magyar politika életében, abból, hogy optikai csalódások irányíthatták az állami életet, következik, hogy milyen fontos a nagy tömeg kulturális irányítása. Akkor, amikor az általános választói jogot megadtuk, tudni kellett volna, hogy a nép kulturális emelkedése nélkül a demagógia fog érvényesülni. Mikor az általános választójog jött, megjött vele a demagógia is.

esetben Konstantinápoly felé gravitálnak, ami Anglia érdekeivel hozza őket összeütközésbe. Oroszország talpraállása után erősödni fog a pánszlávizmus. Már pedig ha Anglia hozzájárul ahhoz, hogy a szerbek összefogjanak a cselékekkel és lehetővé teszi nekik a korridor létrejöttét, így Oroszország számára egyengeti az utat Konstantinápoly felé.

Ezek a tények emelik Magyarország világpolitikai jelentőségét. Angliában elegendő megértésre találunk, ezt az alapot propaganda útján mélyíteni kell.

Olaszország érdekei gazdasági okoknál fogva, hogy az Adria mögöttés részeit biztosítsa magának. Enélkül az Adria csak holt tenger. Olaszországnak tehát Magyarországra kell támaszkodnia közép-európai politikájában. Sajnálattal állapítja meg, hogy Genovában nem emelték ki eléggé gazdasági jelentőségét Magyarországnak. Nekünk tehát szövetségeket kell keresni. Aktivitást kell követelnünk külpolitikánkban. A szent korona elméletét fejtegeti hosszasan. A szent korona az állami szuverenitás alanya, a magyar alkotmányosság pillére. A kormány iránt nincsen bizalommal, az indenmitási javaslatot nem fogadja el.

birtokreform végrehajtásának mostani állásáról.

Szakács: Ezután a földadójavaslatot teszi kritika tárgyává, majd a haltenyészetről beszél hosszasan. Beszéde végén rátér a szociáldemokratáknak a nemzetgyűlésen való megjelenésére. A szociáldemokraták haladásukat gazdasági törvényszerűségben találják meg, abban a körülményben, hogy a magyar földmunkás nép számára megint csak az az egyetlen remény marad fenn, hogy szakszervezetbe kell tömörülni, ha azt akarja, hogy életstandardját megjavítsa. A földmives nép elfordult a kisgazdapárttól, ez segítette győzelemre Debrecenben az I. kerületben a szociáldemokratákat.

Kuna P. András: Mert többet ígért neki és olyat, mit nem tud teljesíteni.

Az elnök az ülést felfüggeszti.

függetlenségi pártnak a háboru elvesztésében semmiféle része nem volt.

A függetlenségi párt 1918 októberében azt kívánta, hogy a Wil-

soni pontok alapján külön béke jöjjön létre.

A függetlenségi pártot nem lehet felelőse tenni a háboru elvesztéséért. A wilsoni pontok közzététele idején tisztességes békét köthettünk volna, gróf Tisza István még október 30-ika előtt kijelentette, hogy Károlyi Mihálynak kell átvenni a hatalmat. Felosztatta saját politikai pártját és önként visszalépett a politika teréről. De mindez már késő volt. Véleménye szerint Károlyi Mihálynak két héttel korábbi kinevezése esetén elkerültük volna a forradalmat. A forradalmat, mint ahogy ezt a Tisza-perből tudjuk, a Budapestről összeverődött katonaszökevények csinálták. A független-

Rothenstein beismeri, hogy a szociáldemokrácia végcélja valóban a kommunizmus

Rothenstein Mór: Szabó József és Csik József beszédével polemizál. Kijelenti, hogy beszédük téves alapon épült fel. A bolsevizmus és a kommunizmus nem egy, minthogy Csik József mondja. A bolsevizmusnak és a kommunizmusnak a célja ugyanaz, azonban a kommunizmus a célt legális eszközökkel akarja elérni, míg a bolsevizmus erőszak útján. A szociáldemokrácia végcélja valóban a kommunizmus, a szociáldemokraták azonban a legális utat akarják betartani. A nemzetköziségről kijelenti, hogy nem jelent egyúttal nemzetellenességet is. Követeli a munkásbiztosító pénztár autonómiájának visszaállítását.

Visszautasítja a kormánypárt azon vádjait, mintha a szociáldemokraták munkások terroriztikusan járnának el tarsiakkal szemben. Kijelenti, hogy a szakszervezeteket, mint ilyeneket, Tisza István gróf is elismerte. A sztrájkok szintén megvannak engedve. Hivatkozik a legfelsőbb katonai parancsnokságok elismerésére, amelyből kitűnik, hogy a szakszervezeti munkások voltak a legjobb katonák a harcúterén.

Peidl Gyula mérsékelt, komoly hangon beszél

Peidl Gyula: Apponyi Albert gróf azon ajánlatával foglalkozik, amelyet a szociáldemokratapárthoz intézett avégett, hogy tartsák fenn az állandó érintkezést a polgári pártokkal. Ő szívesen enged a felhívásnak. Kijelenti, hogy nehéz beletalalni magukat az új légkörbe, annál is inkább, mert a pártok egyáltalában nem várt magatartást tanúsítottak a törvényhozás színe előtt az ő megjelenésük alkalmával. A deklarációról azt mondja, hogy csak olyan kívánások vannak benne, amelyek egyrészt a polgári Magyarország megvalósítására, másrészt a polgári Magyarország felépítésére alkalmasak. A miniszterelnök ur ugyan szívélyes szavakat intézett hozzánk, azt mondotta, hogy a társadalmi, politikai, felekezeti békét meg kell teremteni és ennek érdekében minden áldozatra kész. Né-

Peidl megállapítja, hogy a kommunizmus szerencsétlenséget hozott a szociáldemokratákra is

Peidl Gyula hangoztatja, hogy a szociáldemokratapárt a nemzeti újjáépítés munkájában részt akar venni. A forradalom és a bolsevizmus kizárólag a háboru szüleményei. Védelmébe veszi a szociáldemokrata munkásokat ama váddal szemben, hogy a proletárdiktatúrát ők csinálták. **Pogány József és Garami Ernő** valamint társai egyideig becsületesen dolgoztak és csak később estek azokba a hibákba, amellyel azután szerencsétlenséget hoztak a szociáldemokratákra is. A szakszervezetek nem lelkésedtek a kommunizmusért, mert tudták, hogy nem tartható fenn. Különösen a vasmunkások hamarosan ellenségei lettek a kommunizmusnak, amely sokkal tovább tartott volna, ha a munkásság nagy része nem lett volna ellene. A bolsevizmus örületéért azok a kormányok felelősek, amelyek uralmon

ségi párt vezetői igen jól látták, hogy hova fognak fejlődni az események és idejében gondoskodniak volna, hogy elkerüljék a bekövetkező súlyos eseményeket. Határozati javaslatot is nyújtottak be, hogy az olasz frontról rendeljék haza a csapatokat a veszélyeztetett határookra és a belső rend védelmére. Ennek kivitele azonban a legfelső helyen tanusított magatartás miatt lehetetlen volt. Amikor későbbben kezükbe került a hatalom, mindent elkövettek a tulkapások megakadályozására. Kéri a nemzetgyűlést ne utasítsa vissza a szociálisták segítő munkáját, majd a kormány politikáját bírálja. Bizalmatlan iránta. Az indenmitási javaslatot nem fogadja el.

Erdélyi közbeszél: Akkor ugylát-szik, hogy Őa nem volt a harcúterén.

Rothenstein: A Nép című ujsígot szenylnapnak nevezi és azt állítja, hogy az állam zsebéből tudja magát fenntartani. A kormány iránt nem viseltelik bizalommal és az indenmitást nem szavazza meg.

zete szerint a békének, a békés munkának előfeltétele a jogegyenlőség és a jogbiztonság. Azt mondotta a miniszterelnök ur, hogy semmi áldozat nem sok ennek a békének megteremtésére. Az áldozatkész-ségre arányosan kellene példát mutatni. E helyett tökéletes elzárkózottságot látunk. A többség és a keresztény ellenzék állandó támadást intéz ellenünk. A támadások pergőtűzébe állunk, de ezek nem alkalmasak arra, hogy a békét szolgálják. Ezekkel szemben nem tá-mogathatjuk a kormány békés szándékát. Az Est, a Világ, a Pesti Napló és a Magyarország megszűn-tetését célzó indítványra vonatkozólag kijelenti, hogy nézete szerint a többség el fog zárkózni a megsza-vazás alól.

Felkiáltások a kormánypárton: Nagyon is komoly partja van!

voltak a háboru előtt és alatt. Né-metországban a szociális elvek elől nem zárkóztak el és ezért ott el is kerülték a szerencsétlenséget. Kijelenti, hogy alaptalan az a vád, hogy a szociáldemokraták okai az összeomlásnak, hiszen közreműködésüket többször felajánlották. A kormány teremtse meg a megfelelő légkört, mert e nélkül lehetetlen az egészséges együttműködés. Az indenmitást nem szavazza meg.

Több szónok nem lévén, elnök az indenmitás általános vitáját berekesz-tette. Jelenti, hogy holnap, 29-én délelőtt 10 órákor megérkezik a 8-ik számú tuzszállítmány. Az ün-nepélyes fogadásnál a nemzetgyűlést Huszár Károly képviseli. Bemutatja a Vármegyei Alkalmazottak O. E-nek kérvényét a vármegyei alkalmazottak illetményeinek tárgyában.

Ülés vége háromnegyed 8 órákor.

A megértés felé...

Parisból jelentik: A „Westminster Gazette” legutóbbi számában Louis Fillerberg az ismert magyarbarát publicista hosszabb cikkben foglalkozik Magyarországnak válságos közgazdasági helyzetével, a magyar korona zuhanásával és ennek súlyos szociális következményeivel.

Magyarországnak — írja — több mint kétharmadát elszakították az anyaországtól, holott ezeken a részekben több milliónyi tiszta magyar lakosságú területnek vannak. Magyarországot megfosztották mindenétől, amelyen előbbi nagysága nyugodott. Elvették valamennyi bányáját, arany, ezüst, réz, só és szénbányáit és elvették óriási erdősegeit. Elvették a Bácskát és Bánátot, az országnak ezen legtermékenyebb részeit, amelyek már a középkorban Európa gabonarakarai voltak és felosztották Románia és Szerbia között. Csehországnak odaitették nemcsak Magyarországot északi és északkeleti részét, hanem a dusan termő Kis-magyaralföldet is. Magyarországot megfosztották nagy gyaraitól is. Az a terület, amelyet meghagytak számára, alig elégséges arra, hogy táplálja azt a hét nyolc milliónyi lelket, amennyi ebben a megcsönkített és szegénységre karhozott országban él.

A jóvátételi bizottság legutóbb azt kívánta, hogy Magyarország 28,000 darab állatot szolgáltatson ki a kisanatnak, holott a kisanat Magyarországot rovására lett nagy és gazdag, de mi több, olyan súlyos kártérítésekre akarják kötelezni, amelyeket semmiesetre sem tudna elviselni.

Ha kényszerítenek ezeknek csak részben való lerovására is, ez az ország romlásra jutna és az a királyság, amely századokon keresztül olyan fontos szerepet játszott Európa történelmében, elpusztulna.

Végül utal Kállay Tibor magyar pénzügyminiszter szavaira, aki kötelességének tartotta kijelenteni, hogyha a nagyhatalmak nem segítenek Magyarországon és nem működnek közre talpraállításában, akkor Magyarország semmiesetre sem menthető meg a bolsevizmustól.

A felkelők

Budapest, jul. 28. A nyugatmagyarországi felkelés ügyében letartóztatott terheltek további fogvatartásáról vagy szabadonbocsátásáról holnapután fog dönteni a vizsgálóbíró. Miskolczy főügyész az ügy iratait ma adta át a vizsgálóbírónak, aki azokat áttanulmányozta. Holnap a még letartóztatásban levő vádlottakat fogja kihallgatni a vizsgálóbíró s csak azután dönt.

Héjjas a járásbírószágon

Budapest, jul. 28. A budapesti kir. járásbírószágon Thót László járásbíró előtt holnap délelőtt lesz Héjjas Iván kihágási ügyének tárgyalása. Ugyanis Héjjas Iván az Ébredő Magyarok Egyesületének egyik legutóbbi gyűlésén beszédében többek között azt mondta, hogy annak idején Budapest számdra ő lesz az istennya.

A rendőrség nagy előkészületeket tesz, hogy minden tüntetést megakadályozzon. A törvényszéken, ugyancsak a törvényszékhez vezető utvonalon nagy rendőri készültséget helyeznek el.

Debrecen város új székháza

A mérnöki hivatal elkészítette a terveket
Száz milliós költségvetések
Három évig fog tartani az építkezés

Köztudomású, hogy a régi város-háza a modern követelményeknek immár semmiféle tekintetben nem felel meg. A városi hivatalok, hatóságok részint a város régi székházában, részint a város más részein széjjelszórta találtak elhelyezésre. Az óriási épülethiány miatt a hivatalok tulzsufoltak, maga a város-háza pedig zsufoltsága miatt egészen sárga helyiségeivel már-már a tüdővész melegágya lett. Régióta tervezi a város, hogy összes hivatalait egy központi épületben fogja elhelyezni s a háboru előtt tervbe is volt véve az új városi székház építése. A háboru következtében azonban ez a terv dugába dőlt s azóta a helyzet évről-évre mind nyomasztóbbá, az utóbbi években szinte tűrhetetlenné vált.

A város vezetői végre belátták, hogy nincsen célja a további halogatásnak, mert a városháza bővítését vagy újbóli felépítését immár az ügyvitel rendes lebonyolításának kényszere is sürögösen parancsolja s belátták azt is, hogy az építkezést tekintet nélkül óriási költségeire, minél hamarabb meg kell kezdeni.

223 helyiség kell

A városi tanács utasította a mérnöki hivatalt, hogy sürögösen készítse a városháza kibővítése, vagy egy új városi székház építésére vonatkozóan s a terveket terjessze a tanács elé. Közölté egyúttal a mérnöki hivattal, hogy az összpontosított hivatalok és hatóságok összesen 223 helyiséget (termet és szobát) igényelnek s ezek az egyes ügyosztályok között így oszlanak meg: egy közgyűlési terem, egy tanácssterem, két bizottsági ülésterem, főispáni hivatal 4, polgarmesteri hivatal 7, főjegyzői hivatal 4, jog- és pénzügyi ügyosztály 5, gazdasági és erdészeti ügyosztály 6, rendészeti ügyosztály 4, közművelődési ügyosztály 5, adóhivatal 45, katonai- és illetőségi ügyosztály 9, árvaszék 26, tiszti ügyészség 6, előljáróság 20, főorvosi hivatal 3, számvevőség és pénztár 22, mérnöki hivatal és viznyű 14, levéltár 5, irattár 4, iktató 2, kiadó 6, anyakönyvi hivatal 5, leltárbiztosi hivatal 5, népjóléti hivatal és hatósági munkaközvetítő 12 hivatalos helyiséget igényel.

Háromféle megoldás

A mérnöki hivatal július 15-ig el is készítette a szükséges terveket és javaslatát a városi tanács elé fogja terjeszteni.

A javaslat szerint háromféle megoldási terv kínálkozik és pedig:

I. A mai városháza átalakítása még két emelet ráépítése és a jelenlegi adóhivatalnak bővítése még egy emelet ráépítése által. E megoldásban a városi előljáróság 20 helyisége nem találna elhelyezést.

II. A régi városházának az első (I.) javaslat szerint történő átalakítása és a Városház-utcától a Sas-utcaig terjedő telektömbön a szabályozás figyelmen kívül hagyása mellett emelhető 3 emeletes bérházban az adóhivatal és előljáróság elhelyezése. Emellett az épület nagyobb része bérházakul szolgál.

III. Új városi székház építése a szabályozás folytán megcsönkített városháza telken, a volt pénzügyi palota telkén és a Kaszanyitzky-féle telken, a kiszélesített Sas-ut-

caig terjedő területen. Ebben az összes hivatalok elhelyezése mellett még 35 ezüdzszerint felesleges helyiség maradna rendelkezésül.

A mérnöki hivatal javaslata ezután részletesen foglalkozik e háromféle megoldás műszaki és pénzügyi ismertetésével.

Átalakítás

Az I. terv szerint bonyodalmat okoz a mai nagy terem, mert a harmadik emeletnek a nagy terem felett való átvitele szépészeti és szerkezeti szempontból sem ajánlatos, a nagy termet tehát egy emelet magassággal kellene a tervek szerint felemelni s ez a homlokzat tagozódásának s magassági arányának nem válna előnyére, bár az alatt elhúzódó első emelet sor alacsonyok is van tervezve s ilyen módon felemeletnek számítana s oda a tervek szerint a kezelő hivatalok és az irattár kerülne. A számvevőség és a pénztár a földszinten nyerne elhelyezést.

A megadott program egyik követelménye volt modern üzlethelyiségek építése, ennek pedig a nagy kirakatablak jelentékeny feltétele. Ennek elérésére a mai keskeny nyílások közül kettőt-kettőt fog össze a tervezet egy nagy nyílásba, közben egy régi pillért meghagyja s a régi nyílásokat bejárókul. Ebből a széles és keskeny nyílások ritmikus egymásutánja következik, ami az egész épület magasságában keresztül víve a homlokzat kiképzésének előnyére szolgál. E ritmus nagyobb érvényre jutására szolgálnának a tervezett satortetők.

Az adóhivatal elhelyezéséről így megoldás mellett a jelenlegi adóhivatal épületére még egy új emelet ráépítésével lehet gondoskodni. Az előljáróság az első terv szerint elhelyezést nem talál.

A Városház-utca kivételével az átalakított városházát 3 oldalról üzletek vennék körül, a boosztás szerint 12 nagy és 5 kisebb üzlet.

E megoldás hozzávetőleges költségeit a mérnöki hivatal így íranyozta elő:

a) a mai városháza földszintjének üzletekké és meglévő emeletnek fél-emeletté való átalakítása: bontás, újjáépítés, 26.000 köbméter á 1400 K, összesen 36.400.000 korona;

b) az új első és második emeletek ráépítése 37.500 köbméter á 2000 K, összesen 75.000.000 korona;

c) az adóhivatalra második emelet építése 5400 köbméter á 2000 K, összesen 10.800.000 korona.

Tehát az első terv szerint felmerülő összes költségek 122 millió 200.000 koronát tennének ki.

Átalakítás és bérház

A II. terv szerint a mai városházának az első terv szerinti átalakítása és a Városház-utcától a Sas-utcaig terjedő telektömbön bérház építése által volna a hivatalok elhelyezése biztosítva. A bérház négy utcára volna s abban az adóhivatal 45 helyisége emeletenként tizenötével nyerne elhelyezést s ezenkívül 6 négyszobás, 4 háromszobás lakás volna emeletenként építhető, összesen tehát 30 lakás. A négy utcai fronton pedig 40 modern üzlethelyiség nyerne elhelyezést. Az udvar közepén a földszinti járda magaságában egy vendéglőhelyiség is tervbe volna véve.

E megoldásnak előnye, hogy lakásokat szaporítaná; hátránya, hogy a lakások szomszédsága folytán nem nyújtja a hivatalok számára az ideális elhelyezkedést, sem pedig a megkívánható csendet.

E megoldás költségei:
a) Az I. terv a) pontja szerint 36.400.000 korona.
b) Az I. terv b) pontja szerint 75.000.000 korona.

c) Az új háromemeletes bérház építése 52.000 köbméter á 3000 koronára, összesen 158.000.000 korona.
A második terv szerint felmerülő költségek összege 269 millió 400 000 korona.

Új városháza

A harmadik terv az új városi székház építése. Az új városháza épülettömbje a Piac-utca és a Kossuth-utca szabályozási vonala, a kiszélesített Sas-utca által húzott új határok és a Degenfeld tér megmaradt vonala által körülvett területen van tervezve. A tervező az alaprajzi beosztásban azt a folyosó-elrendezést alkalmazta, mely a lipcsei, drezdai városházán, a pénzügyi és igazságügyi miniszteriumokban, valamint a debreceni államrendőrségi palotában igen jól bevált. A helyiségek a folyosókról egy sorban előszobák nélkül sorakoznak. A folyosók ilyen elrendezése nagyban növeli a helyiség befogadó képességét s azonkívül a lehető legjobban érvényesül az az építőművészeti követelmény, hogy a helyiségek rendeltetése, azaz az épület belseje annak külsejében, a homlokzaton kifejezésre jusson.

Hatalmas homlokával benyulik a térbe a közgyűlési terem, ezt támogatják egyfelől a tanács, másfelől a bizottsági üléstermek. Az épületnek ez a középső része függő erkélyszerűen ugranék ki. A Kossuth és a Rózsa-utcaikon árkádok futnának végig. Ez az árkádok sarokkiugrás szükséges, mert a városháza 78 méter hosszú mai homlokzata a szabályozási terv szerint 67,6 méterre zsugorodnék, ami monumentális kiképzésre alkalmatlan, tekintettel a 20 méternél szélesebb közgyűlési teremre. Ezen segít az árkádok sarokkiugrás, melynek árkádjai a gyalogjárók fölé esnek s így forgalmi akadályt nem csinálna s a homlokzat vonalát mégis 79,3 méterre szélesítené.

Az imponáló homlokzat nagyarányu vonalaiban kifejezésre jut a nemzeti forma, de a mai nehéz időkre való tekintettel a homlokzat összes díszes a belső szerkezet által indokolt néhány pillér, a városi cimerdísz és az erkélyszerű középrész elhelyezendő szoborcsoportozatra redukálnék.

E terv szerint 35 helyiség maradna felesleges s az összes hivatalok elhelyezést nyerne. A pince-sorban volna elhelyezve az üzletekből közvetlenül nyíló raktárak, az udvari középszárny alatt pedig hatalmas vendéglő nyerne elhelyezést. Az új városházának 4 bejárata volna s ezek a Piac-utcai főbejáró kivételével kocsibejáróul is szolgálhatnak.

A középső szárnyon az iktató, irattár, a Kossuth-utcai bejárónál a levéltár, az emeleten középső szárnyon a számvevőség, pénztárterem. Sas-utcai részen az adóhivatal és előljáróság nyerne elhelyezést. — A közlekedés gyorsításáról liftek gondoskodnának, a téli hideg ellen fűthető folyosók vannak tervezve. A négy fronton 42 nagy modern üzlethelyiség biztosítaná a jövedelmet. E megoldás költségeinél, mintán

lebontandó épületek anyagértéke bontási költségeket többszörösen evezik, csak az új épület építési költsége jön tekintetbe.

Az új épület 87.400 köbméter á 2000 korona, 218 és fél millió koronába kerülne.

Az új építés legelőnyösebb

A mérnöki hivatal javaslatának végén kis összehasonlítást is találunk, mely szerint az első terv csak 122 millióba kerül ugyan, de 10 év múlva már kicsinek fog bizonyulni a legfeljebb 20—25 évre biztosítaná a hivatalok jobb elhelyezését s amellyel az előjárásnak helyet nem juttat.

A második terv a bérházzal együtt 269 millióba kerül, tehát a legdrágább s a megoldás a szabályozási tervek figyelmen kívül hagyásával szintén csak ideiglenes, bár a bérház nagy jövedelmet biztosítana.

A harmadik terv: az új székház felépítése 218 millió korona költséggel a legjobb, mert független a mai városházától s így modernibbül felépíthető, ami 25 százalékos terület megtakarítást jelent, azaz másfél aknával több hivatalos helyiséget nyerhető s e terv a városrendezés szempontjából is végleges megoldás volna. Az új székházat századokra szóló nemes építő anyagból lehetne felépíteni s amortizációja a 42 modern üzlethehelyiség révén is inkább volna biztosítva, mint a csupán momentán jól jövedelmező bérház építésével. Pénzügyi szempontból is e harmadik terv a legelőnyösebb s nem kell visszariadni a nagyobb mérvű építkezéstől, mert az építkezés ma olcsóbb, mint a békében volt, amennyiben az építkezés drágasági indexe 120, míg egyéb cikkeké az ezret is meghaladja. Az anyag beszerzési költségei pedig a három tervnél azonosak.

Az építés idején

Az első terv kivitele a legnehezebb, mert az építkezés a legtovább tartana s az átalakítások idejére a hivatalok egy részét ki kellene telepíteni. A második terv már előnyösebb, mert előbb fel lehetne építeni a Sas-utcai részt s ott helyezni el ideiglenesen a hivatalokat, amíg a Piac-utcai rész felépülne. Az új városi székház építése járna a legkevesebb ideiglenes költséggel. A Sas-utcai építés által az adóhivatal végleges elhelyezést nyerne, ezután bontanák le a régi pénzügyi palotát, majd következne a középső rész felépítése, ahol a számvétség és pénztár, az irat- és levéltár kerülne végleges helyére s végül építenék fel a Piac-utcai homlokzatot.

Bármelyik megoldás 3 évi építést igényel. Ha a tanács elfogadná az új városháza építést, azt ősszel már el lehetne kezdeni, nyáron kész lenne az első szárny, őszre pedig a középső rész s így a legnagyobb forgalmu s a legtöbb helyiséggel rendelkező hivatalok egy év alatt új otthonukban lennének.

A mérnöki hivatal jelentéséhez 22 tervet csatolt s a legközelebbi tanácsülésen a javaslatot a tanács elé fogja terjeszteni.

A máriapócsi zarándoklapon résztvevőkkel tudatja a rendezőség, hogy a szent gyónást szombaton este 7 órától a templomban is elvégezhetik. Indulás vasárnap reggel fél 5 órakor. Élelemről mindenki gondoskodik. Akinél jelentkezési-ív van, szombaton délig adja át a kath. Otthonban.

Megölte, mert nem ivott a borából

Még 1919 karácsonyestjén történt, hogy Kismarján a falubeli legények összegyűltek a korcsmába s csendesen boroztak. Eleinte mindnyájan egy asztalnál ültek, később azonban kisebb csoportokba verődve külön asztaloknál foglaltak helyet.

Borozás közben Bakosi Imre legény borospohárral a kezében odament a másik asztalnál ülő Veres Kovács Józsefhez és társaihoz s megkínálta őket a borából. Azonban Veres Kovács nem fogadta el a bort. Erre Bakosi rendkívül dühbe jött, előrántott egy botot s teljes erejével Veres Kovácsra sújtott. Most már Veres Kovács sem hagyta magát s látva a fenyegető helyzetet, hogy Bakosi társai is ütésre kész botokkal közelednek feléje, zsebkésével Bakosi mellébe szurt. Bakosit rögtön elborította a vér, de még volt annyi ereje, hogy kitámaszkodott a szobából. Azonban nem érte el a küszöböt anélkül, hogy Veres Kovács két társa, Osványi István egy N. S. fiatalok még négy szurást ne ejtsen rajta. Bakosi nyolc nap múlva a szurások következtében kiszervezett.

A féltékenység öl Belevágta kaszáját a vetélytársába

Véres szerelmi dráma játszódott le tegnap a biharmegyei Zsáka községben. Irimi Janos földműves több társával együtt árpát kaszált a zsakai pusztán. Vele volt Medgyesi Lajos 24 éves legény is, aki nemrégiben vett el feleségül egy 17 éves, feltűnő szépségű leányt.

A falusi szépségnek még leány korában sokáig udvarolt Irimi Janos is, s csak a nehéz viszonyok miatt nem vette el ő a leányt feleségül. Medgyesi az aratásra magával hozta feleségét is, mint marokszedő aszszonyt. Svéletlenségéből e, vagy sem, Medgyesiné épen abban a csoportban dolgozott, amelyben Irimi s véletlenül e vagy sem, épen Irimi után következett, rakta keresztbe a learatott árpát. Medgyesit rendkívül felbosszantotta ez a dolog, mert már ismerősei elébb is mondogatták neki:

— Az az Irimi nagyon dühösen udvarolt a feleségének leány korába, most sem tudja felejtetni.

Azonkívül a többi marokszedő leány is egyre újabb pletykát hordott Medgyesinek.

A rendkívül féltékeny Medgyesit felbőszítette a pletyka, vérből borult a szeme, felkapta a kaszáját, oda-szaladt vetélytársához, aki történetesen akkor is az ő feleségével beszélgetett.

— Egyikünknek meg kell halni.

Kiáltotta s kaszájával teljes erejével Irimire sújtott. Irimi észrevette a veszélyt s védekezésképpen maga elé tartotta kezét. Azonban ez csak gyengítette az ütést, de nem tudta elhárítani. Az éles kasza borzalmas sebet ejtett rajta, kezét, gyomrát, formálisan felhasította, azonkívül megsérült a mellén s kezén is. Azonnal előntötte a vér s eszméletlenül esett össze.

Társai kocsiba tették s be szállították Debrecenbe az egyetemi klinikára. Állapota rendkívül súlyos, életbemaradásához alig van remény. A gyilkos féltékeny férjet letartóztatták a csendőrök s behozták Debrecenbe, az ügyészség fogházába.

Tegnap vont a felelősségre a debreceni kir. törvényszék Uffalussy József elnöke alatt működő bűntudtanácsa a bicskázó legényeket, halált okozó súlyos testisértés bűntette miatt. Valamennyi itasságával védekezett és azzal, hogy önvédelemből szurták meg Bakosit.

A nagy számban kihallgatott tanúk mind bizonyították, hogy a vádlottak a bicskázás idején teljesen ittasok voltak és hogy Bakosi köteledő legény hírében állott.

Legérdekesebb volt a kismarjai cigányprimás vallomása, aki a mulatózó legényeknek muzsikált.

— Kérem szépen — mondotta — én könnyörögtem Bakosinak, mikor verekedni kezdett, hagyja abba, ne rontsa el a keresztetemet, inkább ingyen huzom neki hajnalig. De nem hallgatott rám s megtörtént a baj. Nem is kerestem aznap semmit.

A perbeszéd után a bíróság a vádlottakat, a fiatalok kivételével, felmentette a vád alól. A fiatalok G. N.-ről bobizonyult, hogy utána szurta a már megsérült Bakosinak s ezért dorgálásra ítélte a bíróság. Az ügyész fellebbezett az ítélet ellen.

Visszavándorolnak Kelet műkincsei

Európában igen sok keleti eredetű műkincs van múzeumok és magánosok kezén. Évszázadok alatt kaparintotta ezeket magához a fehér ember s bizony nem mindig tisztességes uton. Különösen a ködös Albion fiai harcsohlok össze sok értékes műkincset.

A mostani nehéz viszonyok között a legtöbb ember számára megfizethetetlen luxussá vált a műkincsek gyűjtése és megtartása, úgy hogy az utóbbi évek aukcióin mindig több és több került belőlük piacra. Így a keletről s különösen a Kinából és Japánból származó műipari, néprajzi tárgyak is nagyszámban cseréltek gazdát.

A Japán yen vásárló erejének azonban az európai államok pénze nem tud versenyezni és így Japán állami muzeumi kiküldöttek által vásároltatják vissza az idekerülő értékeket. Elsősorban a sárga fajú vonatkozásban álló tárgyakat veszik meg, de megvesznek minden szientáliát. A nemzeti öntudatára büszke Japán így akarja visszaszerezni az egykor elrablott, kicsikart, olcsón kisvándorított keleti műkincseket, hogy azoknak hazai muzeumaiban méltó és örök helyet juttasson.

A villamossztrájk

A villamos alkalmazottak tegnap délelőtt küldöttségileg felkeresték Csóka Sámuel polgármestert, hogy a sztrájk megszüntetése érdekében közbenjárását megszerezzék.

Csóka Sámuel polgármesterhelyettes kijelentette, hogy a maga részéről minden lehető meg fog tenni a békés megegyezés érdekében.

A sztrájkolók felkeresték Márk Endrét is s kérték közbenjárását. Márk Endre a küldöttségnek megígérte, hogy igyekezni fog befolyásával a sztrájk elmérgesedésének eiejét venni.

A vasúti és hajózási felügyelőségtől a tegnapi nap folyamán Debrecenbe érkezett Nemes főfelügyelő, aki megérkezése után azonnal megvizsgálta az ügyet s közbe fog járni az igazgatóságnál, hogy a méltányos

fizetést a munkásoknak utalja ki s ezáltal a sztrájkuk is vessen véget. Nemes főfelügyelő megérkezéséhez nagy reményeket fűznek az alkalmazottak s közbenjárásától remélik ügyük végleges és kedvező rendezését.

A sztrájkoló villamos alkalmazottak részére tegnap is sok adomány érkezett. A keresztényszocialisták legutóbb tartott negyedévi beszámoló gyűlése a sztrájk tartamára heti 500 korona segélyt szavazott meg. A társadalom köréből a tegnapi nap folyamán összesen 5260 korona gyűlt össze, azonkívül egy kosár gyümölcs és hat kiló kenyér. Az eddigi adományok értéke így már meghaladja a tizezer koronát is. A villamos alkalmazottak halás köszönetüket fejezik ki a nemesszívű adakozóknak.

Francia-orsz közeledés

Bécs, jul. 28. A Neue Freie Presse értesülése szerint kísérletek folynak arra nézve, hogy Csicserin a francia kormány egyik bizalmi emberével találkozzék. Az orosz népbiztos és a franciák megbízottja találkozásának az volna a célja, hogy Franciaország és Szovjetország közzeledésének útját egyenlítőssék. Megkísérik azoknak az ellentéteknek a kiegyenlítését, amelyek a genovai és hágai konferenciát meghusították. A találkozás semleges területen, valószínűleg Svájcban fog megtörténni.

Felhívás

földigénylő háborusújtottakhoz

Az Országos Földbirtokrendező Bíróság 10.912—1922. O. F. B. sz. végzésével, Debrecen város területén az érdekeltek földhöz juttatás szempontjából, az 1920. évi XXXVI. t.-c. 2. §. 1-ső pontjában foglaltak: *hadirokkantak, hadiözvegyek és felnőtt hadiárva*k összeírását rendelvén el, felhivataknak Debrecen város egész területén állandó lakással bíró mindazon hadirokkantak, hadiözvegyek és felnőtt hadiárva, akik földművesek, vagy bár nem azok, földművelést folytatni hajlandók és képesek, családonként legfeljebb 3 kat. hold nagyságu törpebirtok juttatása, amennyiben pedig ennél kisebb ingatlanuk már van, annak 3 kat. holdra kiegészítése céljából való jelentkezésre. Ezzel egyidejűleg a földhöz juttatás elősegítése céljára jegyzékbe vétetnek az arany, vagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetettek, hadirokkantak, hadiözvegyek és felnőtt hadiárva, a 94.000—1921. F. M. sz. földmívelésügyi miniszteri rendelet szerint.

A személyes jelentkezés útján történő összeírás, 1922. évi augusztus hó 7-től kezdődő augusztus 24-éig a városi előjárásnád (Rendőrségi épület, földszint 41. sz. szoba) lesz naponként délelőtt 8—12 óráig, amely idő alatt az érdekeltek jelentkezhetnek azon eredeti okmányok felmutatásával, amelyekkel a hadirokkantság, hadiözvegyesség és hadiárvaság hitelesen igazolható, tehát hadirokkantságot megállapító katonai végelbocsátó levél, katonai szolgálatban elhalt, vagy véglegesen eltűnt özvegyének törvényes házasságát igazoló okmánya, felnőtt hadiárva, akiknek katonai okmányain kívül egyenként születési bizonyítványai, vagy mindazon igazolásra elfogadható hiteles eredeti okiratok, amelyekkel az igénylők rendelkeznek.

Városi Előjárásnád

A Mezőgazdasági Kamara

tegnap tartotta igazgató-választmányi ülését, amelyen dr gróf Almásy Imre elnöklésével a debreceni kamarakerület választmányi tagjai nyolc megyéből csaknem teljes számban gyültek össze.

Az ülésen dr Rácz Lajos igazgató ismertette a kamara első hónapi munkáját és ügymenetét, amely minden reményt meghaladó arányokban bontakozott ki máris.

A mezőgazdasági érdekek minden vonatkozására kiterjedően terjesztette elő a kamara igazgatója a programot, amely minden részében teljes gyakorlatias célokat követ. A programot a kamara egészében elfogadta.

A kamara máris számos növénytermelési és állattenyésztési ügyben lépett fel, törekedvén a kerületében mutakozó bajokat megállapítani és orvoslásukra beavatkozni. Számos olyan intézmény megalapozásához kezdett, amelyek a többet és jobbat termelés elősegítői lesznek, más irányban pedig arra szolgál, hogy a gazdának biztosítsák munkája eredményeit.

Az igazgatóválasztmány végül tetteletileg részt vett a debreceni gazdasági egyesület rendkívüli ünnepi közgyűlésén, ahol 12 debreceni gazdasági cseléd kapott kitüntető oklevelet és jutalmat. Erről lapunk más helyén számolunk be.

Oszták Jegybank

Bécs, július 28. Az oszták Jegybanknak ma tették közé az alapszabályait. A bank részvénytőkéje száz millió svájci frank lesz. A bank megalakulása azonnal megtörténik, mielőtt 60 millió teljes összegben be lesz fizetve. A 60 milliót a bécsi bankok garantálják, amelyek erre az akcióra legközelebb belöldi és külföldi aláírásokat fognak megnyitni.

Az állam a bank tőkéjének sértetelenségét és a svájci aranyfrankban való 6%-os kamatozást garantálja, amelynek biztosítékát a vámjövedékek szolgálják.

A részvények száz aranyfrankról és névre szólnak.

A bankjegyforgalomról alkotott alapszabályok kimondják, hogy bankjegyeket legfeljebb a bank készpénzkészletének háromszorosa erejéig lehet kibocsátani.

A bank privilégiuma 1941 december 31-ig tart.

Német merénylet Poincaré ellen

Páris, jul. 28. A francia kormányhoz teljesen megbízható hírek érkeztek arról, hogy német monarchisták Poincaré miniszterelnök személye ellen merényletet készítenek elő. (MTI.)

Berlin, július 28. Wolff. Párisi lapok azt jelentik, hogy német monarchista körök merényletet terveznek Poincaré ellen. Laurent berlini francia nagykövetet a német kormány figyelmeztette erre a veszélyre.

Illetékes helyről kijelentik, hogy a megindított nyomozás a fentebbi állítás valódiságára nézve semmi támpontot nem nyújtott és hogy a német kormány ilyen közlést nem tett a berlini francia nagykövetnek.

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége

debreceni vezetősége ma, szombaton délután 6 órai kezdettel a Máv. műhelytelepi étteremben a műhelytelepi gyermekek részére nagy műkedvelői előadást rendez az alábbi műsorral:

1. Nvítány.
 2. Az ócska gouvernemente. Bohózat 1 felvonásban, írta: Dr. Varga Emilné. Személyek: Szigorított Leokádia nevelőnő—Varga Emilné, Ica, Ervin tanítványok—Sido Büzsike, Beliczky Pista, Bokavédóy Barna—Balogh Gyurka, Fülöp Ágoston falusi tanító—Horvath Laci.
 3. „A gyorsrajzoló művésze” Murdiszy László.
 4. Énekek: Varga Irénke.
 5. „Szerpentin lánc” vetéssel, 3 változatban előadja: dr Varga Emilné.
- A előadás teljesen díjtalan s arra a gyermekeket, szülőket, valamint az érdeklődőket szeretettel meghívja a Vezetőség.

— **Meskó László utódja.** Kedden temették el Nyiregyháza Meskó László volt igazságügyi államtitkár, a tiszai ág. ev. egyházkerület felügyelőjét. Az egyházkerületi felügyelői tisztség betöltésénél, értesülésünk szerint, legtöbb kilátása Lichtenstein László miskolci főispánnak van.

— **Ünnepély a Kossuth utcai templomban.** Holnap, vasárnap délután az 5 órai istentisztelet keretében, annak befejezésekor alakul meg a Keresztény Ifjúsági Egyesületek Világszövetségének debreceni csoportja. E szent ügy iránt érdeklődők figyelmét felhívjuk e nagy jelentőségű templomi ünnepélyre, amelynek fényét emelni fogja Csighy Ella művészi szülő-énekzsáma. A művésznőnek ez lesz első szereplése Debrecenben.

— **Ipari munkások jutalmazása** Felhívjuk az iparos munkaadókat, hogy olyan munkásaikat, akik náluk legalább 15 éven át megszakítás nélkül, kifogástalanul dolgoztak, jutalomban való részesítés céljából az ipartestületnek augusztus 1-ig jelentésük be. — Ipartestületi elnökség.

— **Házasságkötések.** Rátoczi József géplakatos—Derzi Juliánával, Róth Mór lakatos—Guttman Borbálával, Varjasi Imre kovácssegéd—Bagdy Máriával házasságot kötöttek.

— **A Debreceni ipartestület elnöksége** felhívja tagjait, hogy amennyiben birtokukban a trianoni békeszerződés szerint visszaszolgáltatandó ingó javak (gépek, géprészek, stb.) vannak, azokat az ipartestületnél 8 nap alatt jelentésük be.

— **Ha a leány nagyon a legény szemébe néz.** Tegnap egy súlyosan sérült leányt szállítottak be Püspökladányról a debreceni egyetemi klinikai telepre. A püspökladányi Medgyesi-féle pusztan dolgozott Csire Juliánna. Munkaközben az egyik legényrel incselkedett s nem vette észre, hogy közelében van a cséplőgép, amely egyszer csak elkapta a leány kezét s súlyosan összeroncsoolta. Állapota nem életveszélyes.

— **Sütőmesterek figyelmébe.** Ma délután 5 órakor az ipartestületen összgyűlést tartunk. Pontos megjelenés kérek. Targy: a sütőmunkások béremelése. — Schneider alelnök.

— **Menekültek figyelmébe.** Augusztus elsejére nőilen hivatalsszolgát keresünk. Jelentkezhetni délelőtt Simonffy-utca 1—c. Menekültügyi Hivatal.

Konzulátus Ujvidéken

Belgrád, jul. 28. Kormánykörökből vett értesülés szerint a magyar kormány megkereste a belgrádi kormányt az iránt, hogy járuljon hozzá egy, Ujvidéken felállítandó magyar konzulátushoz. A belgrádi kormány végleges választ még nem adott, de kiszivárgott hírek szerint hozzá fog járulni a magyar kormány javaslatához.

— **Marólugot ivott a temetőben.** Özv. Ungváry Sándorné Nyil-utca 125. szám alatti lakos egnap kiment a Dobozi temetőbe s öngyilkossági szándékából a magával hozott üvegből marólugot ivott. Az öngyilkossági kísérletet észrevette egy arra járó fiu, aki értesítette a közelben posztoló rendőrt. A rendőr hívására kivonultak a mentők, akik beszállították az életunt asszonyt az egyetemi belső klinika telepre. Állapota súlyos. Tettének oka életuntság.

— **A kisebbség joga Nagyromániában.** Szóvátan Maria királyné is részt vesz a Maniu meghívására a román ellenzék tárgyalásain, Ferdinand király is sinajai palotájában egyre gyakrabban látja vendégül az erdélyi ellenzéki politikásokat. A másik, a magyarságot közelebről érintő momentum az, hogy a bukaresti alkotmányozó bizottság úgy határozott, hogy a kisebbségi kérdés semmi formában nem lesz benne az új román alkotmányban, valamint a felekezeti iskolákról sem fog szólni, csupán egy általános frázis lesz, mely szerint az oktatás szabad.

— **Drágl a pénz Németországban.** Berlinből jelentik július 28-an. A leszámítoló kamatlábat 5 százalékról 6 százalékra a lombard kamatlábat pedig 6 százalékról 7 százalékra emelték fel.

— **Négyszáz liter szeszt sikkasztott.** Weisz Ferenc kokadi lakos feljelentést tett az ottani csendőrségen Berkovits Istvan hajduhadházi kereskedő ellen sikkasztás miatt, mivel a neki átadott 378 liter törkölyt, amit finomítás végett küldött el hozzá, állítólag elsikkasztotta. Berkovicsot a csendőrök letartóztatták s bekisérték Debrecenbe az ügyesség fogházába. Tegnap hallgatta ki Preineszberger Jenő vizsgálóbíró. Berkovics azt állítja, hogy ő a szeszt elküldötte, de valószínűleg tévedésből rossz helyre cimezte s azért nem kapta meg Weisz a törkölyt. A vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte. Az elsikkasztott szesz értéke 75 ezer korona.

— **Jön Lady Hamilton.**

— **Árdragító kofa.** A rendőrség tegnap kisebbserű razzitát tartott a piacon. A razzia alkalmával tettenérték Fekete Mária piaci árust, amint a krumpli kilóját 38 koronáért árusította. Előállították a rendőrségen s árdragítás miatt eljárást indítottak ellene.

— **Magyar Köztisztviselők Fogymelől és Ért. Szöveikezet közleményei:** Ismételten felkérjük a késedelmeskedő t. tagjainkat, hogy kedvezményes élelmiszer-járandóságukat minden kelemetlenség kiküldése végett e hét folyamán feltétlenül blokkoltassák le és szállíttassák el, mert a jövő hét folyamán nem leszünk abban a helyzetben, hogy az árukat bárkinek is kiszolgáltathassuk.

NAPIREND

július 29 1922 Szombat

Prot.: Márta. Kath.: Márta.

A Meteorológiai Intézet időjósata:

Esőre hajló idő várható, jelentékeny hőváltozás nélkül.

Közművelődési könyvtár nyitva délelőtt 8-tól este 8-ig.

Nyári szinpad este 9 órakor a Magyar Házban.

A Jótékony Nőegylet közgyűlése d. u. 5 órakor a Dóczy leánynevelő-intézetben.

Cserkészparancsnokok és cserkészek értekezlete d. u. 5 órakor a reáliskolában.

— **Meghaltak a takonykórtól és lépfenétől.** Két megrendítő haláleset történt a napokban az egyetem külső klinikai telepén. A napokban beszállították a klinikára Tóth Imre hajdunánási földmivest, aki néhány nappal ezelőtt különös betegségbe esett. Ugyanis Tóth Imre gondjaira több lo volt rábizva. Az elmúlt napokban az egyik lo takonykórban megbetegedett s a betegség Tóth gondatlansága folytán ráragadt. A klinikán gyógykezelés alá vették, de a gondos ápolás sem segíthetett rajta, tegnap borzalmas kínok között kiszenvedett. A másik áldozat Csécsi Imre téglási 29 éves földmivest, aki lépfenében pusztult el. Csusi lépfenében megbetegedett állatokat kezelt s ezektől ragadt rá a betegség.

— **Jön Lady Hamilton.**

— **A Kondorosmeder szabályozása.** Tegnap a délelőtti folyamán Náb-ráczky Béla vármegyei főjegyző elnökelete alatt értekezlet volt a Tócs-Kondoros belvizek medrének szabályozása tárgyában. Az értekezleten a mintegy 6000 holdnyi terület érdekelteit kivül résztvettek a vármegye és a város képviselői is. A régen huzódó kérdést az értekezlet értesülésünk szerint végérvényesen megoldotta.

— **Cserkészek felhívása.** Cserkészparancsnokok és cserkészek! A német cserkész testvérek fogadtatásának megbeszélésére, július hó 29 én délután 5 órára gyülekezzetek a Reáliskolában. — Az elnökség.

— **Jön Lady Hamilton.**

— **Az Ébredő Magyarok Egyesülete** vasárnap, július 30-án délután 5 órakor központi klubhelyiségében közgyűlést tart, amelyre a keresztény nemzeti eszme minden igaz hívét meghívja és tisztelettel várja az Elnökség.

— **Felrobbant román löszerraktár.**

Bukarestből jelentik az Orient Rádío: Fuksaniban a rendkívüli nagy hőség következtében egy löszerraktár felrobbant. Az anyagi kár meghaladja a négy milliót. Négy ember meghalt, tizen megsebesültek, közöttük több tiszt. A robbanás hatását az egész városban megéreztek. A városban az összes ablaküvegek bezuzódtak. MTI.

— **A ceglédi hentesmester aranylánca.** Lovas József ceglédi hentesmester a napokban egyik ceglédi korcsmában borozott. Mulatság közben Cibolya Imre nevű társa kilopta zsebéből 50 ezer korona értékű aranyláncát s azután megszökött. A ceglédi rendőrség értesítette most a debreceni rendőrséget, hogy indítson nyomozást Cibolya kézrekerítésére, annál is inkább, mert több adat szerint Cibolya Debrecenbe szökött.

Vértessy Testvérek

gépjavító műhely, autó garázs

HATVAN-UTCA 53. SZÁM

Telefon interurbán 934 műhelynél 979 lakosnál

Mindennemű gépjavítást, vaseszterga munkát, Autogénhegesztést, Magánjáró gépalakítást, Malomfelszerelést vállal. Bérautók minden időben megrendelhetők

— **Orvosi hír.** Dr. Gőndör Arnold fogorvosi rendelését újból megkezdte. Kossuth-utca 25.

— **Reggelig tartó táncestély** a Royalban augusztus hó 6-án vasárnap gyönyörűséggel egybekötte.

— **A Rungária kávéház** ünnepélyes megnyitása. Debrecen egyik legrégebbi s legnépszerűbb kávéházát tulajdonosa a mai kor igényének megfelelően újonnan átalakította, a festő munkát Schuller Sámuel régi jó hírnévnek örvendő iparos végezte. Az áldozatkész tulajdonos ma, az az szombaton este ünnepélyesen nyitja meg.

— **Halálozások.** Fejes Margit ref. 16 napos, Zvolenszky József r. kath. 77 éves, Krausz Zoltán izr. 15 hónapos, öz. Uri Mihályné Takacs Zsófia ref. 82 éves, Abuczki Ferenc r. kath. 7 hónapos, Czecze Mátyás ref. 3 hónapos, Snóth Gyula ny. vezérőrnagy 74 éves.

Színház

HETI MŰSOR:

Szombat: Éva. (Voith Ilonka vendégfellépte.)

Vasárnap délután: Boszorkány.

Vasárnap este: Éva. (Voith Ilonka vendégfellépte.)

Hétfő: Sulamith. (Karszemélyzet jutalomjátéka.)

Színház és mozgószínházak közleményei:

Voith Ilonka — Éva — a Csoknái színházban. Voith Ilonka ez a ragyogó szépségű és csodás hangú fiatal művésznő lép fel szombaton az Évában. Budapest híre van ennek a második „Kosár”-féle káriernek s mint a legszebb és legjobb magyar Carment emeletik. Partnero Unger Pista lesz. Felépnek még Heitay, Kálmán és Árkossy.

Az allela király c. cirkusz attrakció bámulatos mutatványai általános feltűnést keltőek, a jól ismert Albertini csoport brilirozik benne. Ezenkívül **Fatty mint összeesküvő** nevű, teltő burleszk, az **Uránia** slagera 7, 9-től. Kedvezmény érvényes.

Petrovich Sz. és Lóth Ila főszereplésével a Tízennegyedik első része Az utca fia és a második része A rejtelmes házasság egy előadásban lesz bemutatva ma és vasárnap az Apollóban.

! ? Gazember ? !

Sándor Mátyás a Pathé film-gyár magyar tárgyú világlágero kerül bemutatásra a **Melcor** mozgóban vasárnap. Jegyelövétel szombaton délután két órától.

SPORT

Debrecen, vagy Nyíregyháza. A Birkózó Szövetség Keleti kerülete vasárnap délelőtti 10 órakor az Ipartestület dísztermében tisztújító közgyűlést tart, amelyen megválasztják az új tisztikart. A közgyűlés rendkívül érdekesek s viharosnak ígérkezik. A közgyűlésen fog eldőlni, hogy a Birkózó Szövetség Keleti Kerületének szánt helye továbbra is Debrecen marad-e, avagy Nyíregyházára költözik. A szavazatok iránya eddig egyenlően négy-negy, a döntést Szoinok szavazata hozza meg.

DTE—Diósgyőri AC mérkőzése lesz a vasárnap legkimerítőbb sporteseménye. A mérkőzést rendkívül nagy érdeklődés előzi meg, mivel az északi s keleti kerület két teljesen egyenlő erejű csapata áll szembe egymással. A mérkőzés a nagyerdő pályán lesz. Ugyanott lesz a mérkőzés előtt s után a DMTE birkózóversenye országos hírű birkózók részvételével.

DVSC—Testvériség barátságos mérkőzés lesz vasárnap a Diószegi-úti vasutas pályán. A második osztályú Testvériség jóképességű csapat, jó erővel rendelkezik, de a Vasutasok győzelme nem lenne meglepetés.

Ja zband zenekar hangversenye
Serafin harmosvezet. se mellett minden este új műsorral a Royal hávéház teraszán. ::

A tőzsde

Magyar korona: 34

A valuta és devizapiac a tegnap délutáni utótőzsde eseményeinek következtében és az 1 ponttal alacsonyabb érkezett zürichi koronajegyzés hatása alatt rendkívül szilárdan és élénken indult. Az összes árfolyamok indokolatlanul a paritás felé emelkedtek, ami a Berlinből érkező szilárd jelentések még csak fokozták, azonban a tőzsdei második felében csökkenés következett be.

Budapesti zárlat

Magyar hitel 3500, Osztrák hitel 642, Angol-Magyar 750, Leszámitoló bank 800, Magyar-Olasz 315, Jelz hitelbank 240, Hazai bank 615, Salgó 22000, Rimamurányi 5800, Közuti 1750, Déli vasút 3750, Általános 28600, Keresk. bank 8900, Általános takarékpénztár 1600, Pesti hazai 27000, Borsod miskolci 5300, Concordia 3625, Budapesti gőz. 9000, Gizella 2900, Hungária 6000, Viktória 18200, Beosini 21000, Kohó 20500, Általános kőszén 49000, Urikányi 22500, Adria 21800, Atlantic 3200, Levante 26300, Trust 3950, Gaus-Danubius 18500, Ganz villamos 36000, Lipták 600, Magy. ac 1 5700, Schlick 1620, Wörner 850, Brassói 9600, Izzó 13100, Spodium 2175, Hazai faterm. 3250, Klotild 4550, Erdő 720, Nasic 17500, Neuschl. Licht. 495, Orsz. fa 1300, Telefon 6500.

Valuták

Napoleon 6375—6425, Angol font 7275 7325, Dollár 1660—680, Francia frank 13650—13750, Márka 300—310, Lira 7475 7525, Osztrák kor. 430—450, Rubel 3150—250, Lei 1040 080 Szokol 3835 855 Svájci frank 317.50—31850, Korona dinar 1990—1910, Lengyel marka 25.0—26.00.

Devizák

Amsterdam 650—0, Kopenhága 32200, —32750, Kriztiania 26000—26500, London 7425—7475, Berlin 30200—31250, Milánó 7625—7675, Páris 13650—13750, Prága 3800—3830, Stockholm 41350—700, Svájc 29400—29550, Bécs 410—430, Zágráb 50500—51500, Newyork 1666—1686, Varsó 2700—2800.

Zürichi zárlat

Berlin 9750 Holland 20480, Newyork 52600, London 2341, Páris 4365, Milánó 240750, Brüsszel 4230, Prága 119500, Budapest 34, Zágráb 16000, Bukarest — Varsó 850, Bécs 1750, Osztrák lebélyezett husz.

N. mesfémpénzek piaca,

Piac szilárd, erős kezek keresték úgy az ezüst mint az aranypénzeket. Ezüst korona 126—29, forint 330—320, 5 koronás 635—40, 20 koronás magyar a any 6400—6000, Napoleon 6300.

Utótőzsde

A délutáni hivatalos magánforgalomban a szilárdság még fokozottabb mértékben jutott kifejezésre. Nyugatiakban árhány volt.

Napoleon 6300, dollár 1738, marka 307, osztrák korona 425, lei 1115—22, szokol 4050, dinár 2100.

Bukarest 110000, London 7900, Berlin 308, Itália 3300, Páris 115, Prága 4100.

Terménytőzsde.

Hivatalos árak: Új buza 76 kg, tiszavidéki 5600 800, egyéb 5600—750, ó buza tiszavidéki 5700—500, egyéb 5700—850, új rozs 430—400, takarmány árpa új őszi 5000—100, ó zab 5800—900, tengeri 5400, repace 110—200, Korpa 3200—3300.

Sertésjelentés.

Szabadvásári maradvány 170 sertés, érkezett 10, eladatott 134.

Árak: Zsirtsertés fiatal nehéz 260—280, könnyű 178—270.

Zártvásárra 56 sertés, érkezett 16, eladatott 22.

Árak: zsirtsertés fiatal nehéz 266, könnyű 178—250.

Dollárt, ARANY, EZÜST
pénzt, masidőgen
penzt legáragab-
ban vesz
Simon Bankiroda DEBRECEN,
Kossuth-u. II
Idegen kifizetések legolcsóbban. T. 903.

Nehéz az élet,

jó ruhába jární gondot ad, olesón beszerezni tessék **VÉSNEZ**
menni, hol **kevesbé használt** finom férfi ruhák állandóan kaphatók.
Vár-utca 2. sz. (Zenedével szemben)

Hivjon meg

ha van aranya vagy ezüstje eladó a legtöbbet en fizetek érte
Kramer Simonffy
Vár-utca 17.

Vassodr. nykerítés
Stukatur nádfonat
Sodronyagybetét
Kocsi ülések
„Universal” gépfonai
legjobb kivitelben készül
NEUBAUER JÁNOS
nádfonat és sodronyműgyáros,
DEBRECZEN,
Kétmalom-utca 4. szám.

Apró hirdetések.

Apró hirdetés 10 szög 15, aztán szavanként 150, vastag betűs szavak 3 K. Vasár és ünnepnapokon 10 szög 20 korona. ::

Középiskolai
tanulók teljes ellátással az iskolai évre két leányt és fiút elfogad. Teleky-u. 6. Utcái lakás.

Butorozott
szoba kiadó, szép nagy palma, leanderek eladók
Török Bálint-u 25

200000
koronával társulnék biztos befektetésű üzlethez. Megkereséseket a kiadó továbbít „Biztos üzlet” jelűre.

Eladó
hat darab faj három éves üsző borju, he, szüke miatt Ertekezhetni Vár-u. 8.

Zongora
rövid kereszthurozott eladó Varga-utca 48.

Mosott
őcska rongyot vesz bármely mennyiségben lapunk kiadóhivatala

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Barthányi-utca 22.
Telefon 1385.

2 ajtó
tokkal, ablak, tükörkittizhely eladó Széchenyi-ut 28, Tisztviselőtelep d. u. 3—5 között.

Forgács István
művészi
Bádógos-u.

Debreczeni Gárdák
Bankja részvénytársaság Kossuth-utcán mint a Budapesti Magyar Olasz Bank részvénytársaság affiliált intézete kölcsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad, a betétek után magas kamatot ad. Értékpapírokat és idegen pénzeket vásárol és elad. Külföldre és megszállott területre szóló átutalásokat gyorsan eszközöl. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbead (safe deposit) páncélrekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésére áll

Lipcsei Szőrmeház Uj üzlet !!
szőrmester
SZŐRME MEGÓVÓ INTÉZET.
Elvállal minden e szakmába vágó munkákat
Szőrme festést és kikészítést
Speciál rókafejtést.
DIÓSZEGI-UTCA és NYIL-
UTCA SAROK.
MINDENFÉLE NYERS
BORÓK BEVÁLTÓHELYE

Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat Részv.-T.
Készít minden a sokszorosító iparba tartozó munkát, ugymint könyveket folyóiratokat, rovatos íveket, falragaszokat, levélpapírokat, borítékokat, gyász lapokat, eljegyzési és esküvői értesítéseket, névjegyeket, bál meghívókat
Debreczen, Piacz-u. 59. sz.

Patkányirtó szerek,
mindenféle pipereszappanok, parfümök kölniszeszek, fogkezelő és hajápolószerek stb legolcsóbban beszerezhetők a
Korzó Drogueriában Piacz-utca 42.
TELEFON 14.80